

Література

1. Бардаш С.В. Місце та роль інвентаризації в теорії й практиці бухгалтерського обліку та господарського контролю. — Науковий журнал: Таврійський науковий вісник — Херсон: Айлант. — №62, 2009. — С. 265—274.
2. Дем'яненко М.Я., Чудовець В.В. Інвентаризація в системі бухгалтерського обліку: Монографія — Київ: ННЦ «Інститут аграрної політики», 2008. — 288 с.
3. В. Барановський, Д. Кудилов Проблемы учета и документооборота на складах- Дистрибуция и логистика. — № 6, 2008. — С. 50—54.
4. Бардаш С.В. Інвентаризація: теорія, практика, комп'ютеризація: Монографія — Житомир: Жіті, 1999 р. — 386 с.
5. С. Е. Зелінський Система автоматизованої інвентаризації майна — Управління закладом охорони здоров'я. — № 3, 2007 — С. 38—41

І. А. Однороз,
аспірант кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ ОПЕРАЦІЇ З НЕРЕЗИДЕНТАМИ

The peculiarities of informational technologies application when preparing the report of financial transactions with nonresidents are investigated. Suggestions on the improvement of those technologies are proposed.

Процес «розкріпачення» зовнішньоекономічної діяльності, що почався в Україні з Указу Президента щодо права здійснювати суб'єктами господарювання операції з експорту та імпорту товарів і послуг [1], та розширення співробітництва банків України з міжнародними організаціями та кредитними установами на валютному, інвестиційному та фондовому ринках світу сприяли підвищенню вимог до економічної інформації. Ці події стали передумовою запровадження нових форм звітності для забезпечення вимог статистики щодо складання платіжного балансу. Так, згідно Правил організації статистичної звітності [3]

комерційні банки після встановлення прямих кореспондентських відносин з банками-нерезидентами або на початку проведення операцій з готівковою іноземною валютою подають до Національного банку України Звіт про фінансові операції з нерезидентами (далі — Звіт).

Зважаючи на обсяги здійснюваних банками фінансових операцій з нерезидентами та термін підготовки звітних даних, особливої актуальності набуває дослідження проблем використання інформаційних технологій в процесі формування Звіту.

Департаментом платіжного балансу НБУ було розроблено програмний комплекс «ASPLA», що забезпечує автоматизоване введення даних та подальше їх редагування [4]. Фактично ж «автоматизація» полягає у введенні звітної інформації з клавіатури у вільному контексті та необхідному для передачі вигляді, через меню-підказки, шляхом використання умовно-постійної довідникової інформації (кодів і найменувань банків, країн, валют, операцій, клієнтів і банків-кореспондентів). А «редагування» — у здійсненні ряду механічних дій над уже сформованою базою звітних даних. Серед найкорисніших:

- ⇒ контроль за повнотою і, в окремих випадках, правильністю обов'язкової для введення інформації;
- ⇒ порівняння Звітів за поточний і попередній місяці (таблиця розбіжностей) за всіма реквізитами заголовків і сумами залишків на рахунках;
- ⇒ перевірка коррахунків на унікальність (з метою запобігання потрапляння в базу даних коррахунків із співпадаючими заголовками);
- ⇒ формування переліку декларацій, в яких виявлені помилки тощо.

Очевидно, що використання виключно даної технології збору звітної інформації нерациональне для практичного застосування. Саме тому комерційні банки формують Звіт, з урахуванням запропонованої структури, за допомогою власного програмного забезпечення, що зазвичай впроваджується як окремий функціонал автоматизованої банківської системи. Це стало можливим після переходу до формування звітної інформації з аналітичних даних, внаслідок введення в дію переліку параметрів аналітичного обліку, єдиного для всіх комерційних банків.

Так, регламентуючими документами Національного банку передбачається формування звіту на основі бухгалтерського обліку: за кожною іноземною валютою, за якою проводяться операції з готівкою, а також за кожним рахунком ностро в за-

кордонному банку або рахунком лоро банку-нерезидента в українському банку в розрізі іноземних валют згідно діючого Плану рахунків [2]. На жаль, така модель має ряд проблем при практичній реалізації. Зокрема, відсутність достатньої гнучкості в операційних інформаційних системах спричинює неможливість забезпечити необхідну параметризацію бухгалтерських рахунків та транзакцій. Ситуація погіршується відсутністю виконавчої дисципліни у користувачів інформаційних систем: необхідна параметризація клієнтів, рахунків та операцій або не ведеться, або, як правило в базу вносяться некоректні дані. Тому схема, коли за введення даних несуть відповідальність підрозділи фронт-офісу, а за складання Звіту — бек-офіс призводить до того, що:

- ⇒ Звіт готується з численними ручними правками;
- ⇒ звітна інформація не може бути достатньо вивірена та підтверджена відповідальними виконавцями;
- ⇒ підготовка Звіту понижує продуктивність оперативних систем, що негативно впливає на швидкість роботи і, відповідно, на якість обслуговування клієнтів;
- ⇒ Звіт подається з помилками та порушенням встановлених термінів.

Отже, розробка, впровадження і розвиток програмного забезпечення, що враховуватиме методичні та організаційні аспекти бухгалтерського обліку фінансових операцій з нерезидентами, дозволить оптимізувати інформаційні потоки щодо здійснення таких операцій, що зрештою забезпечить прозорість формування Звіту та значно підвищить достовірність звітної інформації.

Література

1. Указ Президента України «Про заходи щодо стимулювання зовнішньоекономічної діяльності» від 19 березня 1992 р. №162 // www.zakon.rada.gov.ua
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, затверджена Постановою Правління НБУ від 17.06.2004р. №280 // www.zakon.rada.gov.ua
3. Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України, затверджена Постановою Правління НБУ від 19 березня 2003 року №124 // www.zakon.rada.gov.ua
4. Керівництво користувача по роботі з програмним комплексом «ASPLA» // www.bank.gov.ua/balance/programpb/inform.htm